

Rovdjursförvaltning i Sverige, Norge och Finland med särskilt fokus på arbete mot illegal jakt på stora rovdjur

Bild: Unsplash / Nicolai Dürbaum

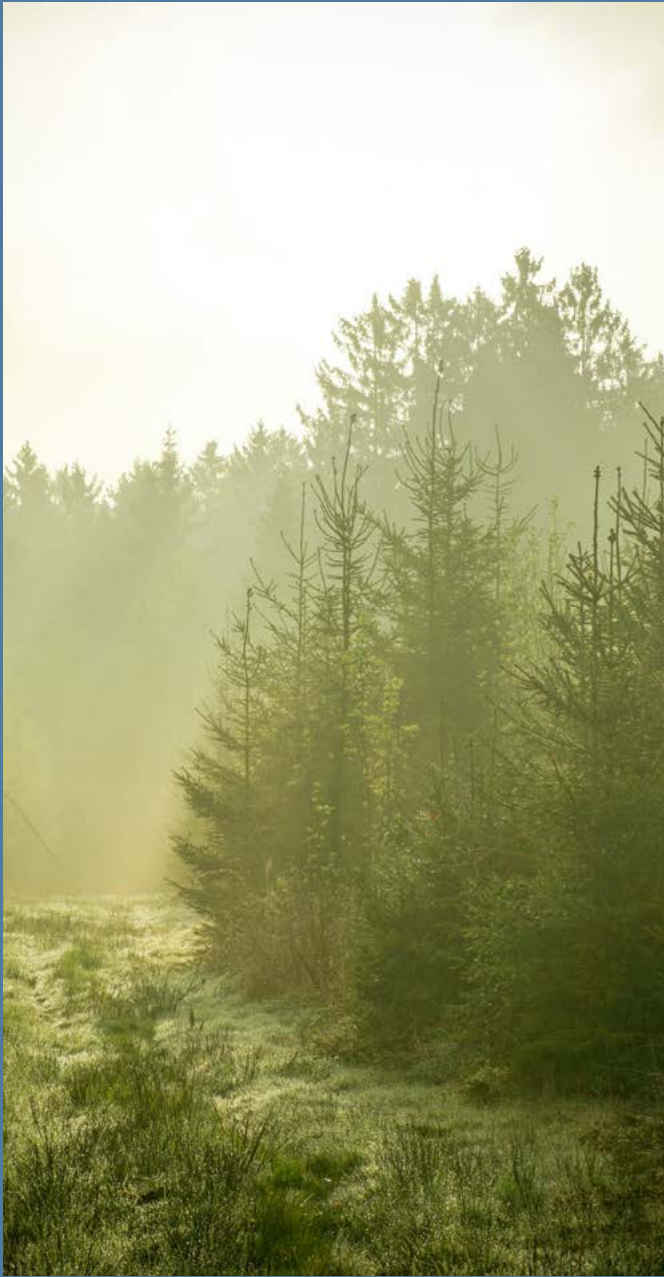

Bild: Unsplash

Bild: Hannaleena Aarnio / Forststyrelsen

VargLIFE

**Nordiska
ministerrådet**

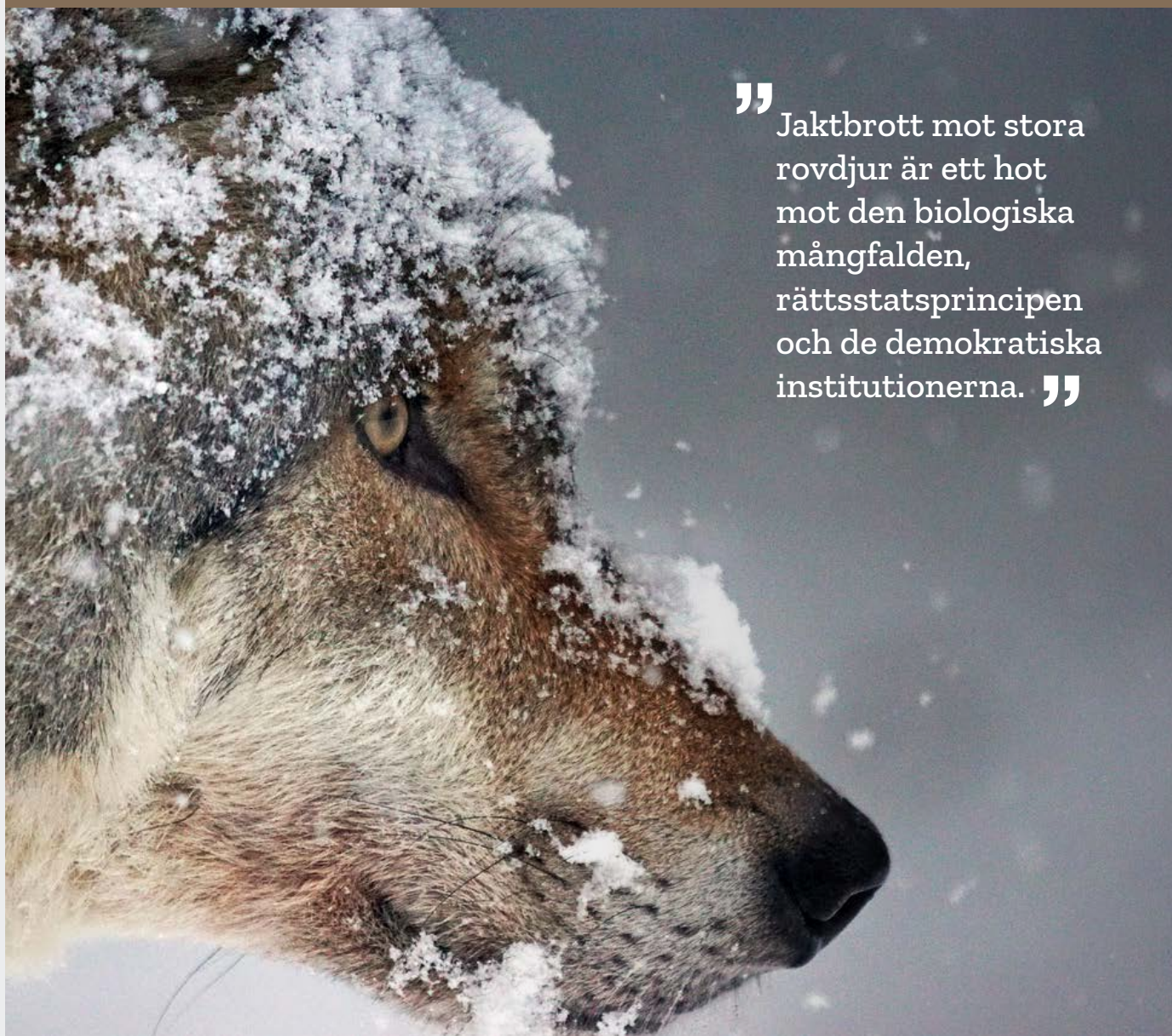
Introduktion

Detta är en översikt som visar hur rovdjursförvaltningen ser ut i Sverige, Norge och Finland. Särskilt arbetet mot illegal jakt tas upp.

Syftet med översikten är att på ett enkelt sätt visa hur Sverige, Norge och Finland arbetar med rovdjursfrågor och mot illegal jakt på stora rovdjur. Det gör att likheter och skillnader mellan länderna blir tydliga och visar hur en struktur för nätverk och samverkan över nationsgränserna skulle kunna underlätta och stärka ländernas arbete mot illegal jakt.

Sammanställningen vänder sig till dig som arbetar med eller på andra sätt är berörd eller intresserad av frågor som gäller rovdjursförvaltningen och arbetet mot illegal jakt på stora rovdjur.

” Jaktbrott mot stora rovdjur är ett hot mot den biologiska mångfalden, rättsstatsprincipen och de demokratiska institutionerna. ”

Grannar med mycket gemensamt

För att skydda arter och miljöer på ett hållbart sätt, har Sverige, Norge och Finland förbundit sig att långsiktigt bevara de fem stora rovdjursarterna brunbjörn, lodjur, varg, järv och kungsörn i sina länder. Genom internationella överenskommelser, rättsliga ramar och nationella beslut, har förvaltningen lyckats främja bevarandet av arterna. Detta har resulterat i att rovdjuren ökat i antal och utbredning under de senaste decennierna.

Utöver de gemensamma ramarna har länderna även andra likheter som påverkar hur rovdjurspopulationerna förvaltas så som de sociopolitiska, ekonomiska och ekologiska förhållandena. Trots likheterna har varje land både egen lagstiftning, rovdjurspolitik och där tillhörande riktlinjer och strategier.

Gemensamma internationella ramar

Alla tre länder har skrivit under konventionen om biologisk mångfald, Bernkonventionen, CITES, Malawiprinciperna och Århuskonventionen. Finland och Sverige som är medlemmar i EU har även art- och habitatdirektivet att ta hänsyn till. Norge har skrivit under ILO-konventionen som handlar om att ta tillvara de samiska perspektiven.

Sociopolitiska likheter

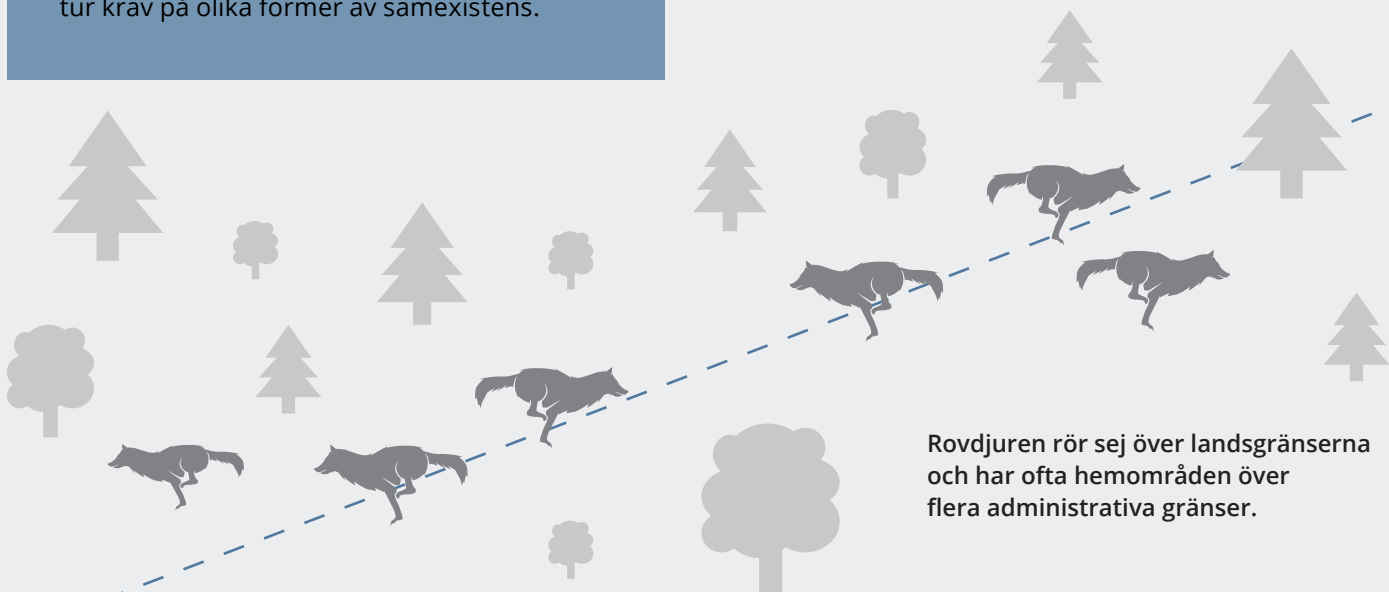
Länderna delar mycket av sin historia, kultur, värderingar och samhällsstruktur. Naturens betydelse är djupt rotad i befolkningen, både för sitt egenvärde och som en resurs för hållbart nyttjande. De nordiska länderna är transparenta demokratiska samhällen som ställer krav på en rättvis, inkluderande och transparent förvaltning av stora rovdjur.

Ekologiska och geografiska likheter

Ländernas geografiska läge från norr till söder medför bland annat skillnader i temperatur, årstidslängd och naturtyper. Detta medför i sin tur olika förutsättningar för djur och människor i de olika delarna av länderna. Landskapet används gemensamt av både de vilda djuren och människan genom tamdjurshållningen, renskötseln, skogsbruket, jakten och friluftslivet. Detta ställer i sin tur krav på olika former av samexistens.

Ekonomiska likheter

Globala och europeiska åtaganden om ett strikt skyddande av stora rovdjur har lett till växande populationer under de senaste decennierna. Detta har i sin tur krävt större ekonomiska resurser för att mildra konflikter och kompensera för de negativa effekterna på mänskliga intressen som rovdjur kan innebära. Förvaltningen av stora rovdjur medför stora kostnader i alla tre länder.

Rovdjuren rör sej över landsgränserna och har ofta hemområden över flera administrativa gränser.

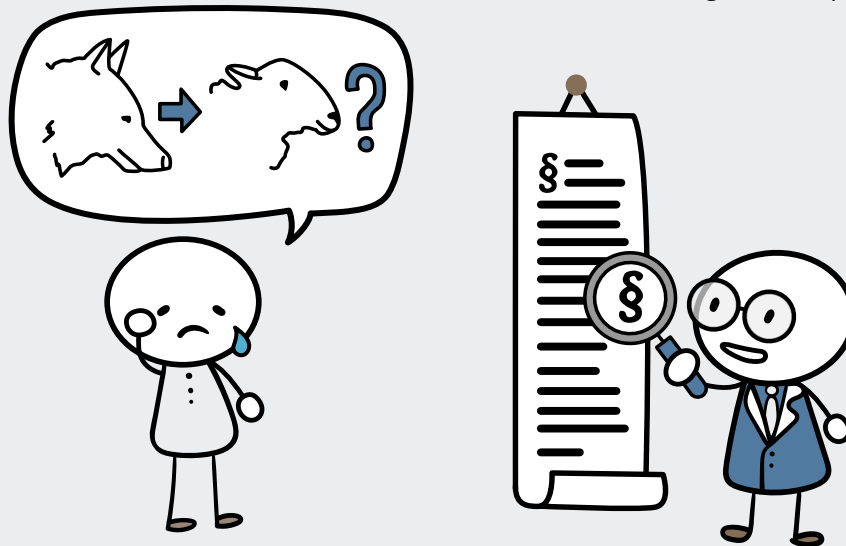
Stora rovdjur, stora utmaningar

De flesta medborgare ser fördelar med fungerande ekosystem och livskraftiga bestånd av arter där stora rovdjur är en naturlig del. Men rovdjurens närvaro leder också till konflikter, framför allt mellan människor med olika åsikter om rovdjur och mänskliga intressen, som påverkas av djuren.

Rovdjur kan orsaka skador i form av angrepp på renar, får och andra tamdjur inklusive hundar, samt upplevas som en konkurrent om det jaktbara viltet. Rovdjur kan även väcka oro och rädsla hos människor och förknippas ofta med starka åsikter och känslor, särskilt när det gäller varg.

Men många ser också ett värde i rovdjurens närvaro som en del av den biologiska mångfalden, för naturturismen eller av etiska skäl så som varje individs rätt att existera.

Konflikterna är ofta tydligast där rovdjur och människor delar landskap. De olika åsikterna om rovdjuren och deras förvaltning har lett till en polarisering på flera håll i samhället, exempelvis mellan myndigheter och medborgare och mellan stad och landsbygd. En av de största utmaningarna för att förvaltningen av rovdjur ska fungera hållbart och långsiktigt är att hantera den brist på förtroende som de förvaltande myndigheterna har i vissa delar av samhället. Det kan också handla om okunskap eller oförståelse för själva rovdjursförvaltningssystemet, och inte nödvändigtvis brist på förtroende.

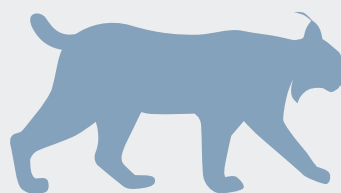
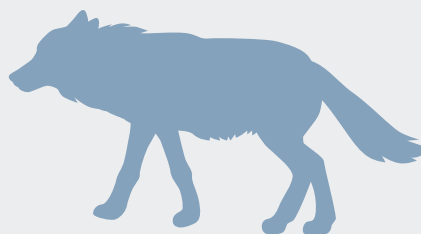

Olika perspektiv på rovdjur

Rovdjur har rätt att existera.

Rovdjur konkurrerar om det jaktbara viltet.

Människor är rädda för rovdjur eller känner oro för sina djur.

Rovdjur skadar och dödar tamdjur.

Rovdjur är en del av den biologiska mångfalden.

Människor vill se rovdjur eller spår, en del vill betala för det.

Förvaltningen försvåras när människor tar lagen i egna händer

Konflikter och det bristande förtroendet leder även till illegal jakt på stora rovdjur. Det får konsekvenser, oavsett vad man tycker om rovdjur och myndigheter. Bland annat försvårar det möjligheten att förvalta rovdjur på ett fungerande sätt, genom att effekterna av illegal jakt på populationerna är svåra att förutsäga och beräkna. Det kan i sin tur påverka ansvariga myndigheters möjligheter att rikta den lagliga jakten till områden där den bäst behövs.

Illegal jakt innebär inte bara en risk för överlevnaden av små och utrotningshotade populationer. Den utgör även ett problem för legitimiteten hos myndigheter. Grova jaktbrott mot stora rovdjur är därmed ett hot mot den biologiska mångfalden, mot rättsstatsprincipen och de demokratiska institutionerna.

Svår att upptäcka och reda ut

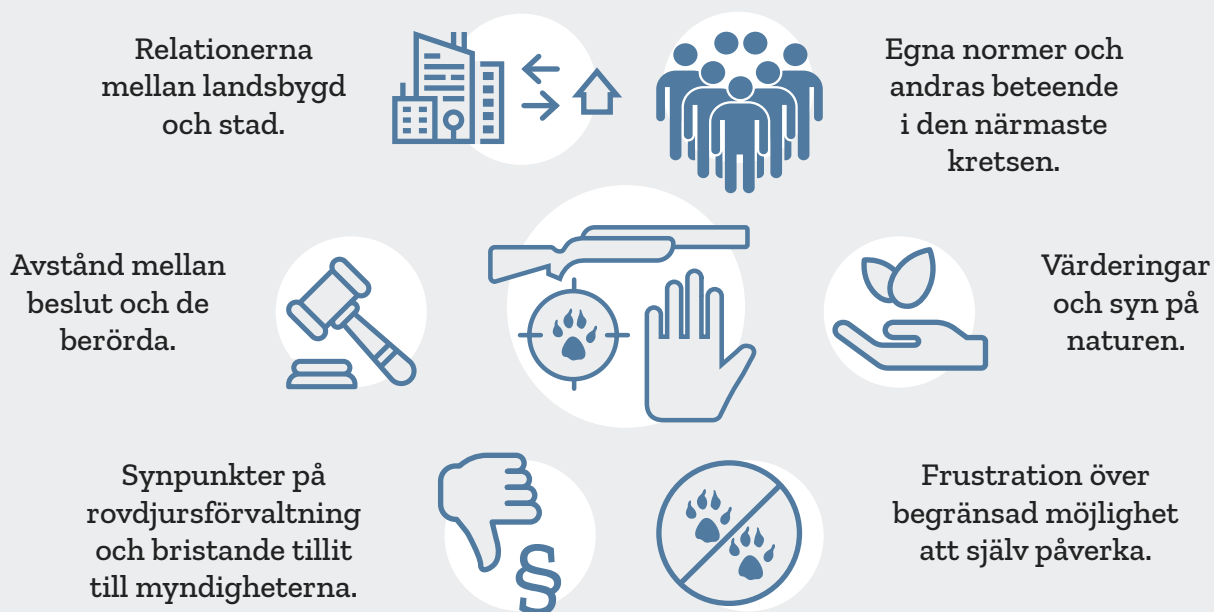
Illegal jakt på stora rovdjur i de nordiska länderna har generellt sett andra drivkrafter än illegal jakt runt om i världen där de jagade djurens ekonomiska värde ofta spelar en stor roll. Denna typ av grova jaktbrott kan i Norden i stället ha sin grund i attityder kring relationerna mellan landsbygd och stad, liksom synpunkter på rovdjursförvaltning

och myndigheter, åsikter om vem som får fatta beslut och en frustration över en begränsad möjlighet till påverkan av sin situation.

Även de egna normerna och hur man värdesätter naturen kan ha en inverkan, liksom vad människor i ens närhet tycker och hur de agerar. Förövarna av grova jaktbrott mot stora rovdjur verkar vara omgivna av en tystnadskultur och ha ett visst stöd för de bakomliggande motiven och drivkrafterna för brotten. Som en följd av detta bedöms mörkertalet av antalet oanmälda fall vara betydande. Brotten sker ofta i avlägsna områden med praktiskt taget ingen tillsyn, vilket gör dem svårupptäckta och svårutredda. Få av de polisanmälningar som görs utreds och ännu färre leder till rättsprocesser eller fällande domar. De flesta grova jaktbrotten mot stora rovdjur bedöms förbli oupptäckta och förövarna ostraffade.

Forskning på dödligheten i Sveriges, Norges och Finlands vargpopulationer pekar på att illegal jakt är den dödsorsak som begränsar vargstammen mest.^{1,2,3}

Möjliga orsaker till illegal jakt på rovdjur

¹ [Lidberg et al. 2020. Poaching-related disappearance rate of wolves in Sweden was positively related to population size and negatively to legal culling.](#)

² [Lidberg et al 2012. Shoot, shovel and shut up: cryptic poaching slows restoration of a large carnivore in Europe.](#)

³ [Poaching regulates the legally hunted wolf population in Finland.](#)

Rovdjursförvaltningen i Sverige

Det långsiktiga målet med rovdjursförvaltningen i Sverige är att de stora rovdjuren ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

För att nå acceptans för rovdjurens plats i den svenska faunan ska förvaltningen skapa former för samexistens mellan människa och stora rovdjur. Vilka åtgärder som används för att uppnå det långsiktiga målet för rovdjursförvaltningen är därmed en avvägning mellan hänsyn till såväl rovdjurens bevarande som till att människor och rovdjur delar ett gemensamt landskap.

Länsstyrelserna har huvudansvaret för det praktiska genomförandet av förvaltningen och samarbetar med de olika intressenter som finns i rovdjursfrågan på regional och lokal nivå. Detta är en förutsättning för förvaltningen eftersom dialog, delaktighet och insyn behövs för att bygga förtroende samtidigt som ett lokalt perspektiv och kännedom om rovdjursförekomst är viktiga. Vid varje länsstyrelse finns en viltförvaltningsdelegation. Där samverkar intressegrupper med Länsstyrelsen i beslut om övergripande riktlinjer för bland annat skydds jakt och licensjakt på rovdjur.

Referensvärden och miniminivåer

I Sverige innebär referensvärden det lägsta antalet individer av en rovdjursart som ska finnas i Sverige. Miniminivåer motsvarar referensvärden på regional nivå. En miniminivå anger det lägsta antalet för en rovdjursart på läns- eller rovdjursförvaltningsnivå. De samlade miniminivåerna får inte understiga de nationella referensvärdena.

I jämförelse med Finland har Sverige en mer regionalt styrd förvaltning av rovdjur. Det innebär bland annat att berörda intressegrupper i Sverige deltar i övergripande beslut om rovdjursförvaltningen på regional nivå genom viltförvaltningsdelegationernas arbete.

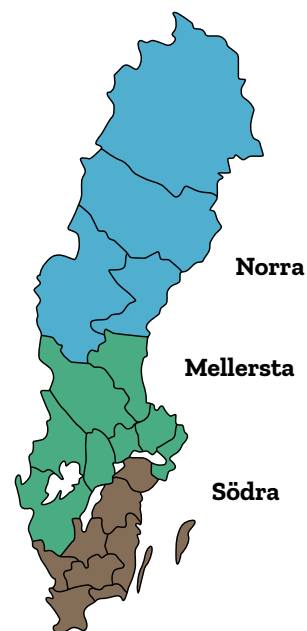

Bild: Katri Lehtola / Keksi Agency

Den gällande svenska rovdjurspolitiken genomförs till stor del genom regional förvaltning av rovdjuren för att besluten ska tas så nära de berörda parterna som möjligt. Länsstyrelserna tar många av förvaltningsbesluten som baseras på Naturvårdsverkets ramar utifrån den nationella rovdjurspolitiken. Regionala förvaltningsplaner är viktiga verktyg för arbetet på länsnivå. Naturvårdsverket ansvarar för den nationella förvaltningen, som fungerar som ett stöd för länsstyrelsernas arbete.

Sverige är indelat i tre administrativa rovdjursförvaltningsområden. I varje område samverkar länsstyrelserna i frågor som berör rovdjursförvaltningen. Indelningen bygger på områden med likartade förutsättningar för förvaltningen, till exempel renskötseln i det norra området.

Ett tydligt mål i svensk rovdjurspolitik är att samebyarnas förlust av renar till rovdjur inte ska vara större än 10 %.

Kartan visar Sveriges rovdjursförvaltningsområden.

Arbete mot illegal jakt på rovdjur i Sverige

Alla stora rovdjur i Sverige är fredade enligt Jaktlagen och fridlysta enligt Artskyddsförordningen. I samtliga av regeringens rovdjurspropositioner tas illegal jakt upp som ett problem för både bevarandet av rovdjursstammarna och för möjligheten till en fungerande rovdjursförvaltning i Sverige.

Att förebygga och motverka illegal jakt är till stor del en polisiär fråga i Sverige. Polisregionerna har verksamhetsansvaret för att förebygga och utreda de grova jaktbrotten. För detta finns särskilda regionala miljöbrottsgrupper. Under polisens nationella operativa avdelning finns en grupp för utredning av artskyddsbrott.

Länsstyrelserna och Polismyndigheten samverkar ibland kring tillsyn. Länsstyrelserna förordnar jakttillsynsmän som arbetar med tillsyn över efterlevnaden av jaktlagen och föreskrifter utifrån den. Länsstyrelserna förordnar även naturvårdsvakter som har vissa befogenheter att beslagta jaktmedel och annat vid

misstanke om brott. I länsstyrelsernas viltförvaltningsdelegationer ska det finnas en ledamot med särskild kunskap om frågor om trafiksäkerhet och illegal jakt.

I Sverige finns sedan några år en nationell strategisk myndighetssamverkansgrupp för arbete mot illegal jakt. Gruppen består av representanter från Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Länsstyrelserna, Statens veterinärmedicinska anstalt och Naturvårdsverket, som är samman kallande. Gruppen har tagit fram ett gemensamt utredningsstöd för hantering av ärenden som rör misstanke om illegal jakt på stora rovdjur. Syftet är bland annat att tydliggöra roller och ansvar i arbetet och att underlätta samverkan.

Bild: Unsplash / Zdeněk Macháček

Rovdjursförvaltningen i Norge

Norges långsiktiga mål för rovdjursförvaltningen är att säkerställa överlevnaden av de stora rovdjursstammarna, samtidigt som en hållbar tamdjurshållning med frigående betesdjur och renskötsel underlättas.

Det huvudsakliga tillvägagångssättet för rovdjursförvaltning i Norge går ut på att hålla rovdjur och tamdjur geografiskt åtskilda. Det innebär att det finns avgränsade områden där man vill att rovdjuren ska etablera sig. I dessa områden är tröskeln för jakt på rovdjur högre och förebyggande åtgärder för att skydda tamdjur är särskilt viktiga. Utanför dessa områden prioriteras betesdjuren.

Denna förvaltningsstrategi fokuserar på att minimera skador på betesdjuren och innebär att man satt förhållandevis låga mål för antalet rovdjur i landet. Genom denna strategi vill man även långsiktigt öka acceptansen för rovdjur och för norsk rovdjursförvaltning.

I jämförelse med EU-länderna Sverige och Finland har man i Norge inte habitatdirektivet att förhålla sig till, vilket ger mera svängrum i rovdjurspolitiken och förvaltningen. De ovannämnda jämförelsevis låga beståndsmålen för rovdjurspopulationerna och den geografiska indelningen av landet i rovdjurszoner är exempel på detta.

Övre beståndsmål

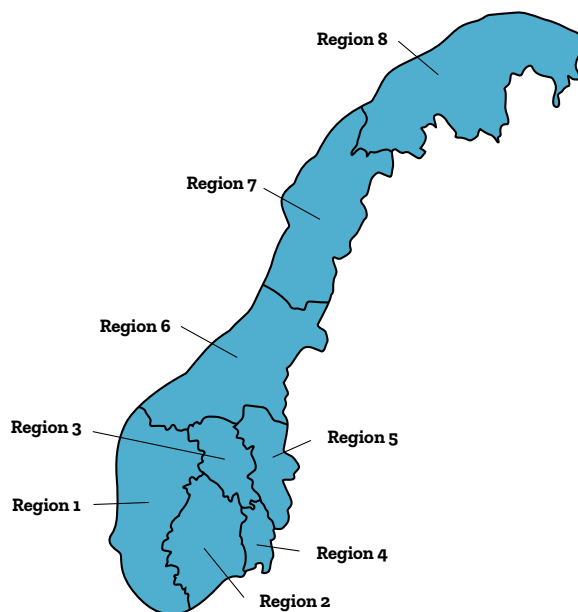
Norge har fastställt övre nationella beståndsmål för rovdjurspopulationerna, fördelat på regioner. Om målet i en region överskrids får den regionala rovviltsnämnden ta beslutet som gäller jakt. Annars tas sådana beslut på en nationell nivå.

Omkring två miljoner får betar fritt i Norge under sommaren. Traditionen med frigående får är en anpassning till att det finns gott om betesmark medan förekomsten odlingsmark är mindre allmän. Tamdjur på fritt bete, både ren och får, är mer exponerade för rovdjur med risk för skador som följd. Jämfört med den mer nationellt styrda finländska förvaltningen har Norges rovdjursförvaltning en mer regional prägel, liksom den svenska.

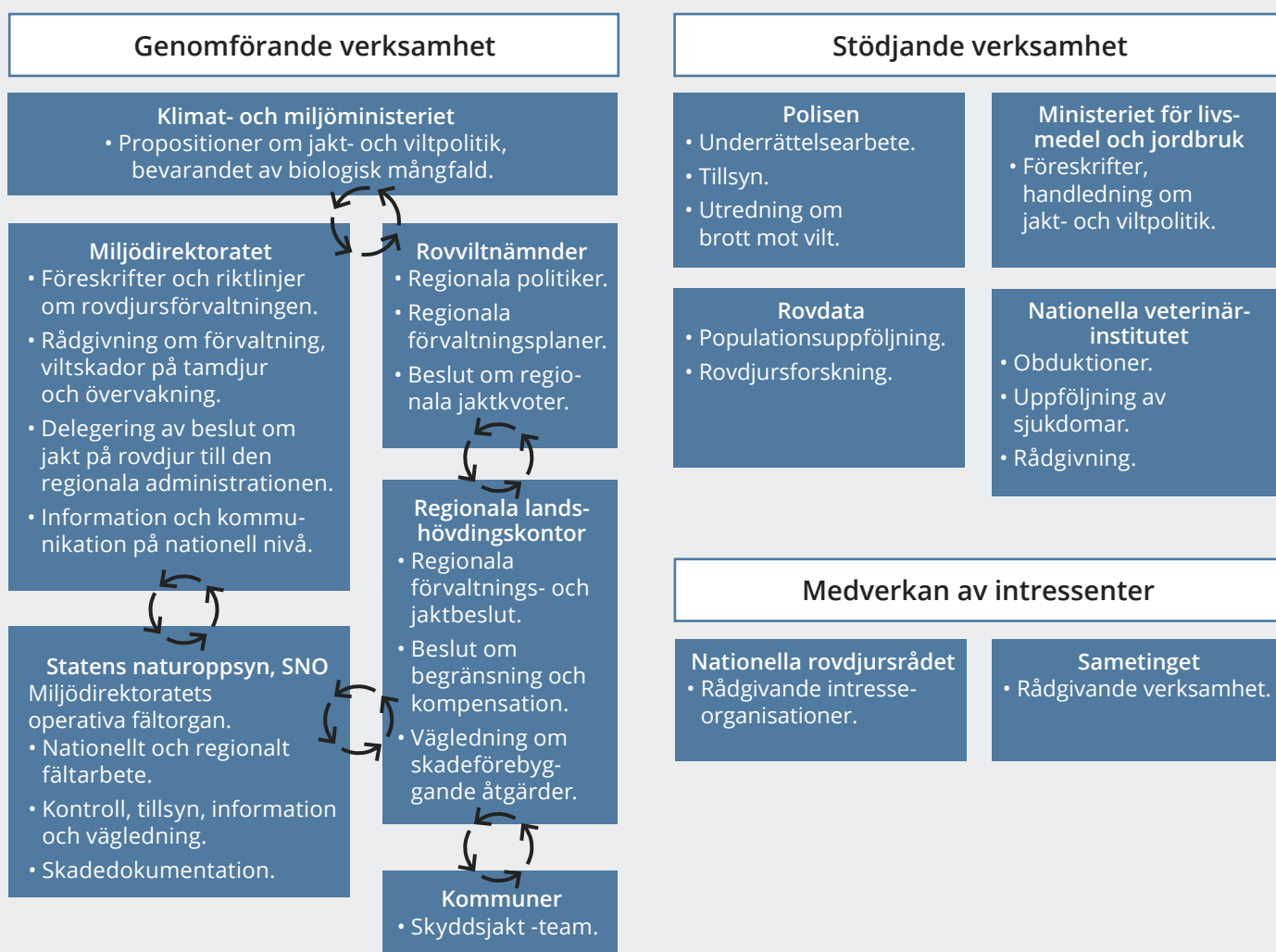
Fältarbetet inom rovdjursförvaltningen i Norge utförs av Miljödirektoratets operativa enhet, Statens Naturoppsyn (SNO). Enhetens rovdjurskontaktpersoner verkar på en lokal nivå. Den regionalt fördelade förvaltningen innebär att Norge är indelat i åtta rovviltregioner. I varje region finns en rovviltmyndighet som har huvudansvaret för förvaltningen. Där sitter representanter från Fylkestingen och i och i regioner med samisk tamrensdrift även representanter från samtetinget. Myndigheten delar in sin region i områden där rovdjur respektive betesdjur har prioritet, vilket fastställs i de regionala förvaltningsplanerna.

Förvaltningsområdena för rovdjursarterna är belägna i de områden där man anser att rovdjurens beståndsmål kan nås och där man bedömer att risken är lägst för att djuren orsakar konflikter med betesnäringen som helhet. I Rovviltregion 4 och 5, som gränsar till Sverige, finns Norges förvaltningsområde för föryrgring av varg (vargzonen). Dessa två regioner samverkar om vargförvaltningen. Utanför denna zon är tröskeln för skydds jakt och licensjakt på varg lägre, medan vargarna inom vargzonen har ett striktare skydd. Vargzonen har avgränsats i norr enligt förekomsten av renbetet.

Kartan visar Norges rovviltregioner.

Norge – Rovdjursförvaltning

Arbete mot illegal jakt på rovdjur i Norge

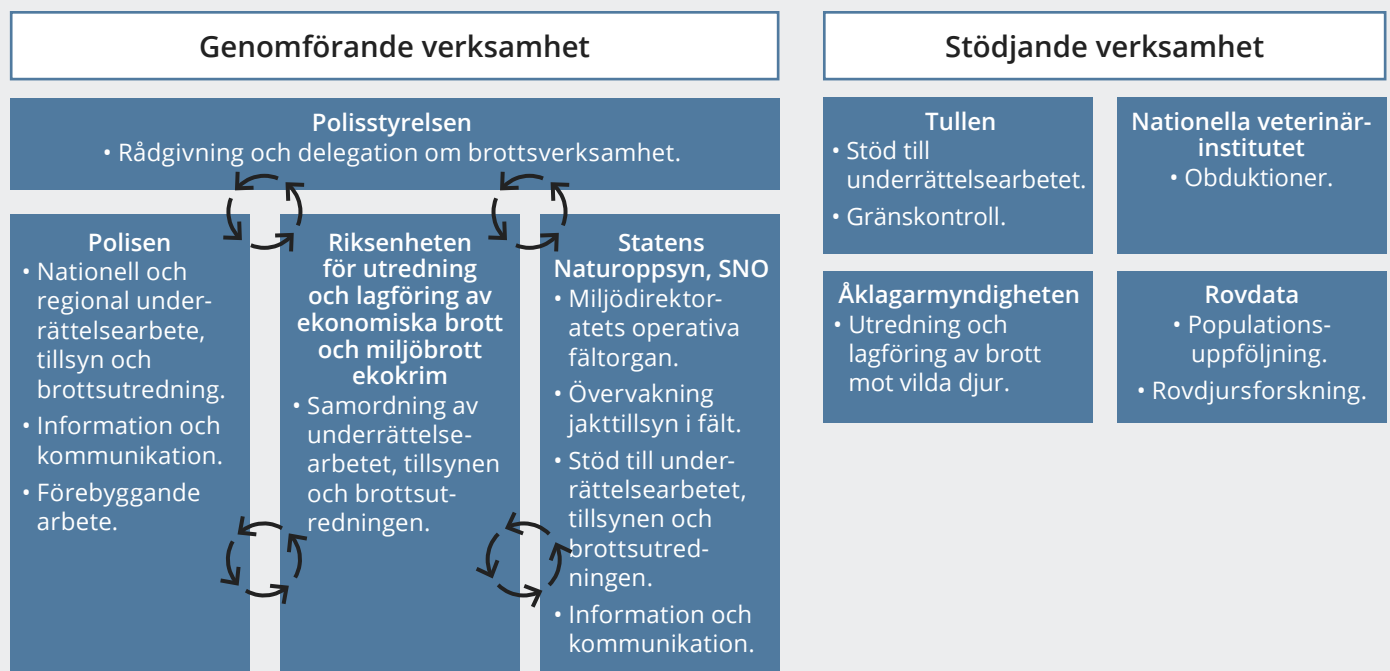
Järv, björn och varg är fredade i Norge, medan lodjur klassas som en jaktbar art. Grova jaktbrott mot stora rovdjur bedöms vara ett problem för populationsutvecklingen, främst gällande järv och varg.

Ekokrim är en del av den norska polismyndigheten och fungerar som den centrala enheten för utredning och lagföring av ekonomisk brottslighet och miljöbrott. Ekokrim stöder landets polisdistrikt med utredningar av jaktbrott. Statens Naturoppsyn har det nationella ansvaret för övervakning av stora rovdjur och jakttillsyn i fält. De verkar aktivt för att förebygga och upptäcka illegal jakt på stora rovdjur. Den norska polisen och Ekokrim har ett nära samarbete med Statens naturoppsyn när

det finns misstanke om brott. Numera finns en särskild miljöbrottskoordinator i Ekokrim och i polisdistrikten som samordnar detta arbete.

I Morokulien, på gränsen mellan Norge och Sverige har de båda ländernas polismyndigheter grundat en gemensam och gränsöverskridande polisstation. Syftet är att stärka och underlätta det brottsförebyggande arbetet i gränsområdet.

Norge – Faunakrim

Rovdjursförvaltningen i Finland

Det övergripande långsiktiga målet för Finlands rovdjursförvaltning är att stammarna ska uppnå och upprätthålla en gynnsam bevarandestatus i enlighet med EU:s habitatdirektiv, men även med beaktande av både den sociala och ekonomiska hållbarheten.

Samtidigt som man förvaltar rovdjursstammarna för att säkra arternas fortlevnad som en bestående del av Finlands natur, har den finländska rovdjursförvaltningen ett stort fokus på den socioekonomiska bärkraften och förtroendet till förvaltningen.

Syftet med förvaltningen är att skapa en grund för acceptans av stora rovdjur i det finländska samhället. Det vill man uppnå genom att minska rovdjurens negativa inverkan på människan och hennes intressen och genom att utveckla nya verktyg för att stöda samexistensen. Förtroendet till förvaltningen styrs långt utgående från hur väl förvaltningen lyckas engagera medborgarna i arbetet och kommunicera öppet om verksamheten. Förvaltningen genomförs utgående från de gemensamt överenskomna riktlinjerna som är utstakade i de nationella förvaltningsplanerna. Planerna tas fram och revideras i samarbete med myndigheter och intressegrupper på en nationell och regional nivå för att sedan godkännas av Jord- och skogsbruksministeriet.

Inga politiska tak

Rovdjursförvaltningen i Finland styrs inte utifrån politiskt ställda mål för populationsstorleken, utan utgående från den socioekonomiska bärkraften i samhället. Förvaltningsmodellen är adaptiv och försöker svara på både rumsliga och tidsmässiga förändringar i samhället.

År 2019 inleddes ett flerårigt EU-projekt i Finland (Varg LIFE-projektet). Målet var att främja samexistensen mellan befolkningen och vargstammen i Finland. I jämförelse med Sverige och Norge har Finland en mer central rovdjursförvaltning. Fokus ligger på ett tätt samarbete mellan olika aktörer och ett betydande deltagande av frivilliga personer i det operativa arbetet. Dessa initiativ skapar grunden för ett ömsesidigt förtroende och engagemang, som i sin tur utgör en stabil grund för en gemensam syn på förvaltningen.

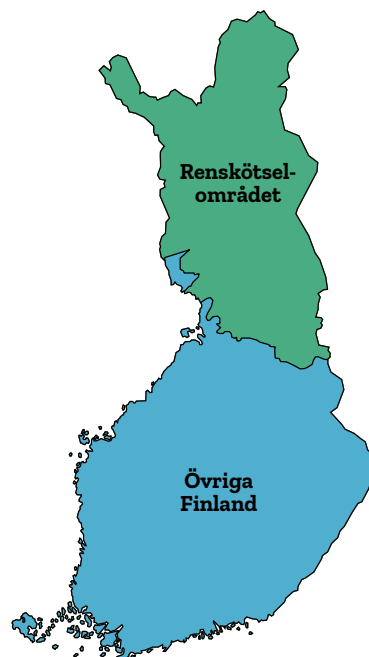
Bild: Unsplash / Zdeněk Macháček

Populationerna av stora rovdjur i Finland förvaltas i nära samarbete mellan olika myndigheter, men förvaltningssystemet är starkt beroende av frivilliga insatser. Intressenter och medborgare, främst jägare, deltar aktivt i förvaltningen, bland annat genom att samla in DNA-prover, rapportera observationer eller vara aktiva i olika diskussionsplattformar och arbetsgrupper. Naturresursinstitutets uppskattning av antalet rovdjur baserar sig i första hand på de observationer som nätverket av frivilliga rovdjurskontaktpersoner har gjort.

Hur rovdjuret ska förvaltas långsiktigt styrs genom beslut som fattas av Jord- och skogsbruksministeriet, medan Finlands Viltcentral ansvarar för verkställandet av förvaltningen. På lokal nivå stöder Viltcentralens jaktvårdsföreningar den operativa förvaltningen genom främst jägarnas frivilliga arbete.

Renskötselområdet

Finland delas ur ett förvaltningsperspektiv in i renskötselområdet i norr och i övriga Finland. Finland har ett undantag i EUs habitatdirektiv för vargstammens strikta skyddsstatus i renskötselområdet, vilket ger utrymme för förvaltningen. I detta område regleras vargstammen för att minimera skadorna på rennäringen.

Kartan visar Finlands renskötselområde i grönt och Övriga Finland i blått.

Finland – Rovdjursförvaltning

Genomförande verksamhet

Jord- och skogsbruksministeriet

- Föreskrifter och riktlinjer om rovdjursförvaltningen.
- Nationella förvaltningsplaner och delegering.
- Beslut om jaktkvoter.

Viltcentralen

- Förvaltning av stora rovdjur.
- Samordning av förvaltningen.
- Förebyggande av skador.
- Beslut om jakt och undantagstillstånd.
- Information, kommunikation och utbildning.
- Rådgivning.

Jaktvårdsföreningar

- Lokal förvaltning, samordning och utbildning.
- Samordning av rovdjurskontaktpersonerna.
- Samordning av storviltsassistans-verksamheten.
- Lokal information och kommunikation.

Stödjande verksamhet

Forststyrelsen

- Övervakning och jakttillsyn.
- Koordinering av tillsynen med andra tillsynsmyndigheter.

Livsmedelsverket

- Betalning av skadestånd.
- Viltsjukdomar.
- Rådgivning.

Polisen

- Underrättelsearbete.
- Tillsyn och brottsutredning.
- Avlivningsbeslut.

Naturresursinstitutet

- Populationsövervakning.
- Rovdjursforskning.

Medverkan av intressenter

Sametinget

- Rådgivande verksamhet.

Nationella viltrådet

- Nationella Intressenter.
- Rådgivande verksamhet.

Arbetsgrupper förenskilda vargrevir

- Lokala intressenter.
- Information och kommunikation.
- Egna initiativ.

Regionala viltråd

- Regionala intressenter.
- Rådgivande verksamhet.

Arbete mot illegal jakt på rovdjur i Finland

De stora rovdjuren är fredade enligt jaktlagen i Finland. Jaktbrott mot stora rovdjur bedöms vara ett samhällsligt problem som sträcker sej utanför själva brottet i sej. Den illegala verksamheten utgör ett hot i slutändan även mot rättsstatsprincipen och de demokratiska institutionerna eftersom denna form av olagligt beteende inte fördöms lika hårt som andra motsvarande lagbrott av en del av befolkningen.

Myndigheternas täta samarbete kring den operativa verksamheten mot illegal jakt spelar en viktig roll både när det gäller den förebyggande verksamheten och upptäckandet av jaktbrott. Övervakningen styrs, planeras och verkställs i ett tätt samarbete mellan polisen, gränsbevakningen och Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakningstjänst. Gränsbevakningens tillsynsverksamhet är fokuserad till den östra landsgränsen, där befolkningen är gles och de andra tillsynsmyndigheterna inte har resurser att täcka stora landområden under egen regi. I jämförelse med Sverige och Norge har gränsbevakningen och tullen en större roll i arbetet mot illegal jakt tillsammans med de andra nationella aktörerna.

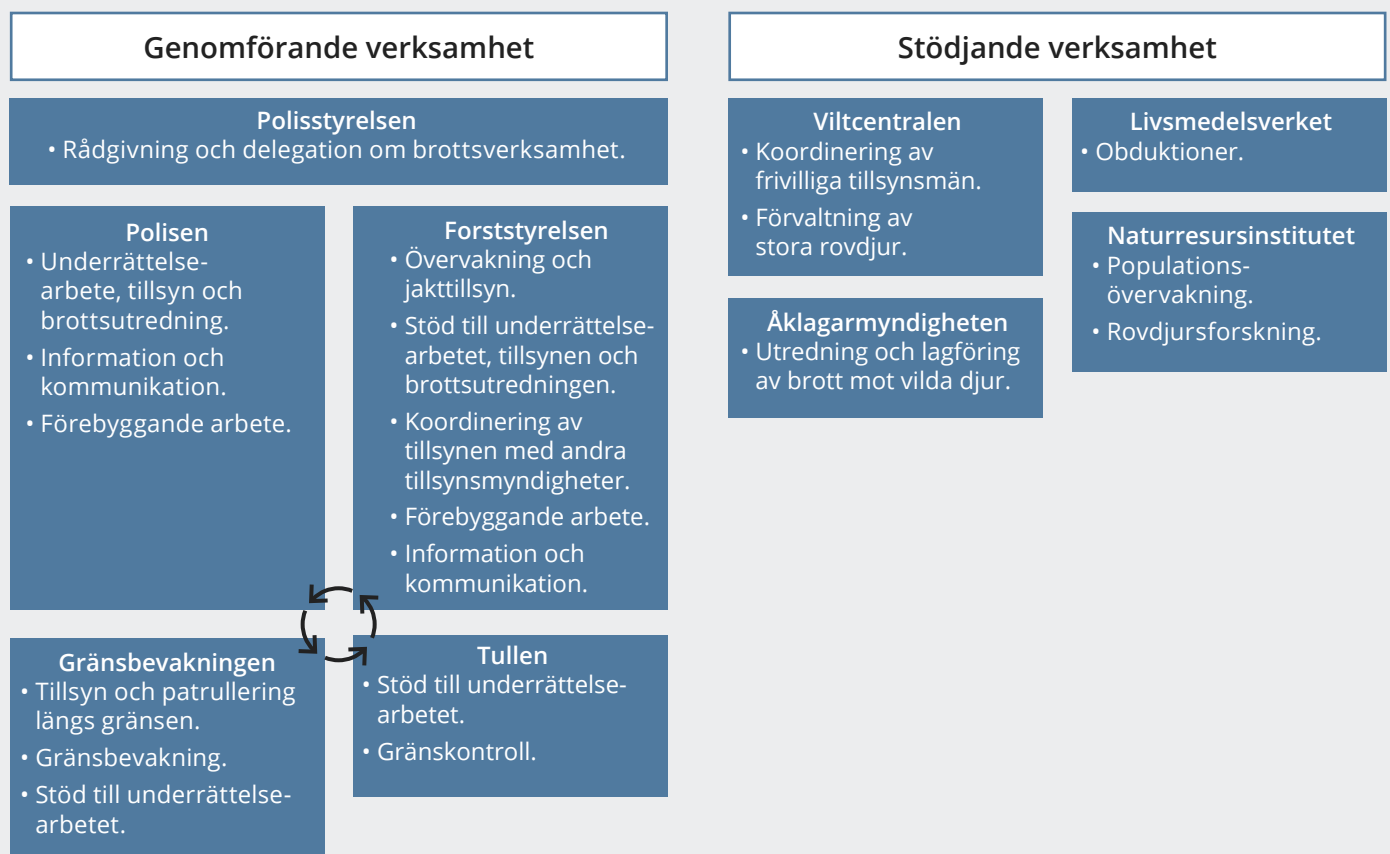
Enligt Viltförvaltningslagen ska landets jaktvårdsföreningar bistå myndigheterna med särskilda

jaktövervakare. Deras uppgift är att se till att jakten och viltförvaltningen sker enligt lag i deras verksamhetsområde. Det finns stora lokala skillnader i hur aktiv denna frivilliga verksamhet är.

Arbetet mot illegal jakt innefattar även en förebyggande verksamhet, där man satsar på en aktiv diskussion och samverkan mellan myndigheter, medborgare och intressegrupper. Målet är att bygga upp ett förtroende och engagemang bland lokalbefolkningen för att motverka illegal verksamhet överlag, men speciellt med tanke på jaktbrott. Tidigare har man infört en strängare straffskala för jaktbrott, men förändringarna i straffskalan har inte lett till ett minskat antal brottsfall.

Idag fortbildar polishögskolan i Finland poliser och tjänstemän från andra tillsynsmyndigheter i att motarbeta jaktbrott. Initiativet är ett resultat av det ökade behovet av sepcialkompetens för hantering av denna typ av brott.

Finland – Faunakrim

Samarbete över gränserna mot illegal jakt

Sverige, Norge och Finland har mycket gemensamt men skiljer sej i arbetet mot illegal jakt av stora rovdjur, hur tillsynsmyndigheterna är organiserade och på vilken nivå beslut fattas. Trots dessa skillnader är länderna beroende av varandra. Rovdjuren rör sig fritt över landsgränserna, liksom de grova jaktbrotten. De långsträckta landsgränserna är svåra att övervaka på ett effektivt sätt och jaktbrotten sker i avlägsna områden där tillsyn av ansvariga myndigheter är sällsynt, främst på grund av brist på resurser. Detta innebär gemensamma utmaningar, men också möjligheter för att mer framgångsrikt bekämpa illegal jakt tillsammans i Fennoskandien.

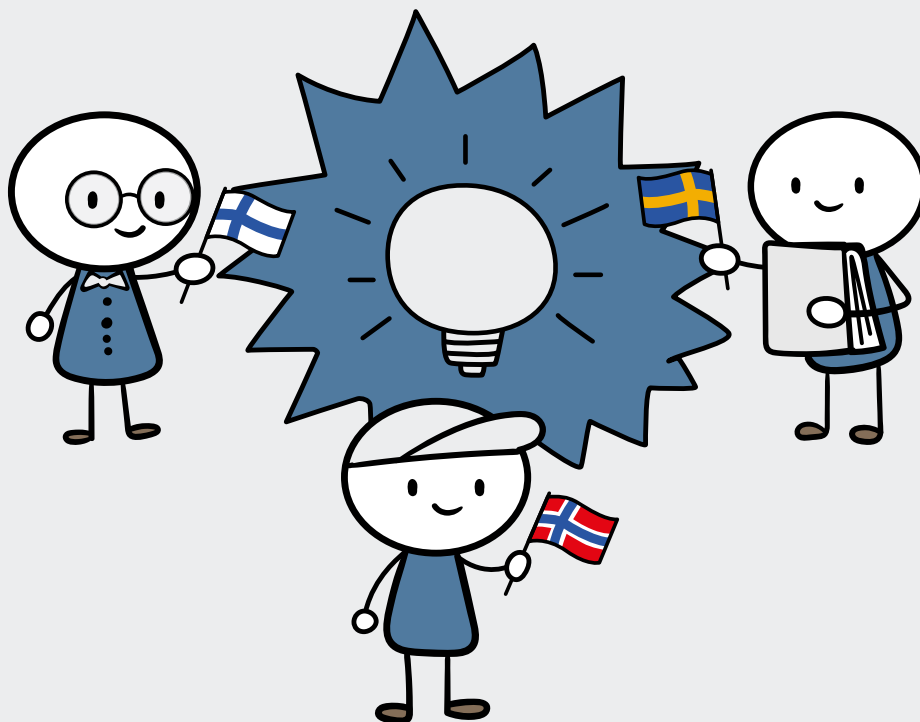
Trots ländernas många likheter, även gällande grova jaktbrott, sker arbetet i huvudsak internt i respektive land. Arbetet kan också skilja sig åt inom landet. Dagens gränsöverskridande arbete mot illegal jakt saknar till stor del samordning och bygger främst på informella kontakter. Begränsade resurser och nedprioriteringar av denna fråga hos berörda myndigheter påverkar också graden av samarbete.

Ett intensifierat gränsöverskridande samarbete skulle öka kapaciteten och resurserna för arbete mot illegal jakt över gränserna. En gemensam struktur för nätverkande och samarbete skulle kunna utgöra en stabil grund för ett sådant arbete.

Det finns flera gemensamma överenskommelser på europeisk nivå som möjliggör operativt samarbete mellan länder. Några exempel på aktiviteter som underlättas är gränsöverskridande patrulleringar och utredningar, utbyte av underrättelser och gemensam användning av biometriska uppgifter.

Sedan 2018 finns ett avtal om administrativt samarbete mellan polismyndigheterna i Norden. Syftet är att underlätta det gränsöverskridande polissamarbetet och förenkla arbetet.

Den svenska och norska förvaltningen samarbetar sedan länge kring inventeringen av rovdjursstammarna. De har byggt upp gemensamma inventeringsmetoder, databaser och riktlinjer för arbetet. I gränsområdena utgör denna praxis även ett stöd för tillsynsmyndigheternas arbete mot illegal jakt.

Om projektet

Projektet *Transfrontier Collaboration in wildlife management with a special focus on wildlife crime*, är ett samarbete mellan Naturvårdsverket Länsstyrelsen i Värmland i Sverige, Naturresursinstitutet i Finland och Polishögskolan i Norge.

Det ettåriga projektet finansieras av Nordiska ministerrådet och syftar till att:

- Introducera gränsöverskridande modeller för att utveckla samverkan mellan aktörerna som ansvarar för rovdjursförvaltningen i de tre länderna, samt för de brottsbekämpande myndigheterna.
- Ta fram en plan för åtgärder som kan stärka den gränsöverskridande samverkan mellan de brottsbekämpande myndigheterna på nationell och regional nivå.
- Förbättra det gränsöverskridande samarbetet utifrån befintliga strukturer och processer.

POLITIHØGSKOLEN

Länsstyrelsen
Värmland

Detta dokument har sammanställts av projektgruppen för *Transfrontier Collaboration in wildlife management with a special focus on wildlife crime*. Projektets stödmottagare tar fullt ansvar för det material som ingår i detta dokument. Nordiska ministerrådet ansvarar inte för material eller annan användning som kan komma att göras av den information som dokumentet innehåller.

Publiceringen av detta dokument har finansierats av Varg LIFE-projektet (2019–2025), som genomförs av Naturresursinstitutet (samordnare), Finlands viltcentral, Forststyrelsen, Polisrättningen i Östra Finland och Nylands distrikt vid Finlands naturskyddsförbund.

Varg LIFE-projektet har fått finansiering från EU:s LIFE-program (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). Dessutom finansieras projektet av Jord- och skogsbruksministeriet, Miljöministeriet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK r.f. och alla organisationer som genomför projektet. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK r.f. finansierar åtgärder för att förebygga skador och skydda tamdjuren. Europeiska kommissionen eller CINEA är inte ansvariga för materialets innehåll eller dess användning.